

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Настанова щодо проведення авторського нагляду за будівництвом: ДСТУ-Н Б А.2.2-11:2014 (чинний від 01.07.2015 р.). – К.: Мінрегіон України, 2015. – 12 с.
2. Положення про авторський нагляд за будівництвом будинків і споруд ДБН А.2.2-4-2003 (чинний з 01.10.2003 р. по 01.07.2015 р.). – К.: Мінрегіон України, 2003. – 12 с.
3. СНиП 1.06.05-85. Положение об авторском надзоре проектных организаций за строительством предприятий, зданий и сооружений / Госстрой СССР. – ЦИТП Госстроя СССР, 1985. – 8 с.
4. Правила визначення вартості проектно-вишукувальних робіт та експертизи проектної документації на будівництво: ДСТУ Б Д.1.1-7:2013 (чинний від 01.01.2014 р.). – К.: Мінрегіон України, 2013. – 50 с.
5. Визначення тривалості будівництва об'єктів: ДСТУ Б А.3.1-22:2013 (чинний від 01.01.2014 р.). – К.: Мінрегіон України, 2014. – 30 с.
6. Закон України «Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудівної діяльності» (станом на 20.11.2012 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 46. – С. 411.
7. Кодекс України «Про адміністративні правопорушення» (станом на 08.04.2014 р.) // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – Дод. до № 51. – С. 1122.
8. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» № 704-VII (станом на 17.09.2015 р.) // Голос України. – 2015. – № 174.

УДК 658.012.32:629.7

Колесник М.В.*кандидат економічних наук,
доцент кафедри маркетингу та ресурсозабезпечення
Національного авіаційного університету***Командровська В.Є.***кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки
Національного авіаційного університету***Пунда О.В.***аспірант кафедри маркетингу та ресурсозабезпечення
Національного авіаційного університету***МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
НА ЗАСАДАХ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

Статтю присвячено дослідженню умов досягнення підприємствами сталого розвитку в інноваційній діяльності. Здійснення такої діяльності на принципах корпоративної соціальної відповідальності забезпечує формування більш стійкої лояльності стейкхолдерів та клієнтів до інноваційних дій підприємства. Випередження інвестиційних ризиків в інноваційній діяльності в такий спосіб стимулює, відповідно, формування процесу сталого розвитку підприємства завдяки проактивному стратегічному та креативному менеджменту підприємства, підвищенню його підтримки в соціумі.

Ключові слова: стратегічне управління, розвиток підприємства, інвестиційні ризики, соціальна корпоративна відповідальність, подолання супротиву ринку, інноваційна діяльність.

Колесник М.В., Командровская В.Е., Пунда О.В. МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ НА ОСНОВЕ КОРПОРАТИВНОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ

Статья посвящена исследованию условий достижения предприятиями устойчивого развития в инновационной деятельности. Осуществление такой деятельности на принципах корпоративной социальной ответственности обеспечивает формирование более устойчивой лояльности стейкхолдеров и клиентов к инновационным действиям предприятия. Упреждение инвестиционных рисков в инновационной деятельности таким способом стимулирует, соответственно, формирование процесса устойчивого развития предприятия благодаря проактивному стратегическому и креативному менеджменту предприятия, повышению его поддержки в социуме.

Ключевые слова: стратегическое управление, развитие предприятия, инвестиционные риски, социальная корпоративная ответственность, преодоление сопротивления рынка, инновационная деятельность.

Kolesnyk M.V., Komandrovskaya V.E., Punda O.V. METHODOLOGICAL ASPECTS OF PERMANENT DEVELOPMENT INNOVATIVE-INVESTMENT ACTIVITIES ON THE BASIS OF ENTERPRISES CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

The article investigates the conditions for enterprises to achieve sustainable development in innovation. Implementation of such activities on the principles of corporate social responsibility to build a more sustainable loyalty of stakeholders and clients to innovativeness concern. Anticipation of investment risks in innovative activity in such a way to stimulate the formation of, respectively, the sustainable development of the company through strategic proactive and creative management of the enterprise, increase its support in society.

Keywords: strategic management, enterprise development, investment risks, corporate social responsibility, overcoming the resistance of market innovation.

Постановка проблеми. Сучасні глобальні тенденції розвитку ринків інноваційних товарів все більше демонструють потребу у формуванні ринкових стра-

тегій на засадах корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Сьогодні спостерігається активна інституціоналізація принципів КСВ в економічну

державну політику, а також, відповідно, і в господарську діяльність підприємств. «Каталізатором» цього процесу можна вважати Глобальний договір ООН, який визначив десять принципів КСВ на глобальному рівні з 2007 р., що призвело до швидкого розвитку законодавчих процесів кодифікації нормативно-правових документів та забезпечило уніфікацію наукових підходів до розуміння сутності та необхідності організації бізнес-моделей на засадах КСВ, що у сукупності має забезпечувати сталий економічний розвиток. Сучасна економічна політика Європейського Союзу з 2014 р. містить імперативні вимоги щодо обов'язкового звітування (наприклад, стандарти GRI, ISO 14000, AA1000, SA 8000 тощо) щодо дотримання підприємствами принципів КСВ. Тому формування на інноваційних ринках сучасного управління підприємством на засадах КСВ сьогодні фактично реалізує розширену концепцію соціально-відповідального маркетингу, у результаті реалізації якої забезпечується лояльність споживача до продукції підприємства, оскільки його діяльність є соціально відповідальною.

Успішна ринкова діяльність, а особливо інноваційно-інвестиційна, можлива тільки в результаті ефективної взаємодії підприємства з його клієнтами. Корпорації, як найбільш ефективні форми організації підприємств, мають сьогодні спрямовувати свої ринкові стратегії на організацію такої маркетингової взаємодії з клієнтами, коли кожна їхня дія корелює з вимогами концепцій КСВ. При цьому суттєвим питанням у цьому процесі є науково-методологічне забезпечення підприємств такими знаннями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній науковій економічній думці питанню КСВ присвячено значну кількість наукових робіт. Наприклад, це як узагальнюючі монографічні дослідження Л.П. Петрашко [1], М.І. Мурашко [2], Л.А. Беляєвої та М.А. Ескіндарова [3], Л.В. Смоля [4], А.В. Долгопятова [5], В.А. Крикуна [6], В.А. Євтушенко [7], так і роботи, що присвячені дослідженню методів оцінки стану КСВ та стійкого розвитку в роботах Ю.Н. Гусєва [8], Є.Г. Левіцької [9], питанням глобалізації КСВ або організації нефінансової корпоративної звітності та важливим окремим питанням КСВ [10–12] і т.д.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Досі залишається недостатньо дослідженим питання організації процесу управління на засадах КСВ, а особливо при інноваційно-інвестиційній діяльності підприємств. Деякі автори розглядають реалізацію КСВ у призмі реалізації соціальних проектів. При цьому кореляційний взаємозв'язок між результатами таких проектів та іншими складовими діяльності не досліджується. Також у науковій літературі спостерігається відсутність пропозицій щодо забезпечення прийняття управлінських рішень методами, які б забезпечували вимоги щодо дотримання системності у впровадженні принципів КСВ до діяльності підприємства.

Мета статті полягає у формулюванні пропозиції щодо необхідності системного застосування принципів КСВ до стратегічного управління підприємствами для гарантування забезпечення сталого розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Словник сучасної економічної теорії Макміллана визначає стійкий розвиток підприємства як максимізацію чистих вигод економічного розвитку за умови збереження природних ресурсів [13, с. 481]. Проте це авторське визначення, як і більшість інших авторів,

не уточнює, що саме визначає властивість економічного поняття «розвиток» у процесі зазначених позитивних змін. Тому звернемо увагу на наступні окремі важливі спостереження. Так, як вказує Н.П. Денисенко, інвестиційний проект у цілому, на всіх стадіях його життєвого циклу подібний складному організму. Його функціонування супроводжується переплетенням настільки різноманітних причинно-наслідкових взаємозв'язків, що передбачити їх з високою точністю практично неможливо [14]. При цьому також в інвестиційно-інноваційній діяльності на підприємствах навіть спостерігаються диспропорції між окремими видами інноваційної діяльності [15]. Також, з нашої точки зору, вірні зауваження по обговорюваній темі зробила З.Г. Косенко, розглядаючи процес управління інноваціями як складну систему, яка неможлива без управління соціальними відносинами. Авторка розглядає сталий розвиток як динаміку економічної системи, для якої характерні високі темпи економічного зростання в довгостроковій перспективі і здатність до змін зовнішнього середовища. При цьому характерна інтенсивність структурних зрушень системи, а також як досягнення підвищення ефективності економічної діяльності новими методами, так і можливі негативні наслідки інноваційної діяльності [16].

С.А. Львіних звертає увагу, що впровадження інновацій в організаціях супроводжується такими процесами, як сприйняття і опір. Обидва ці процеси перебувають у діалектичній єдності. Результатом інноваційної сприйнятливості може стати процес сумісності або несумісності запропонованих змін. У разі сумісності запропонованих змін у працівників формується нова поведінкова орієнтація. З соціологічної точки зору важливо враховувати необхідність цілеспрямованого і продуктивного управління процесом впровадження [17]. На підтвердження зазначеного доречно навести міркування Р. Гранта, який зазначає, що розвиток у складних економічних системах характеризується:

- 1) непередбачуваністю (поведінку складних адаптивних систем передбачити складно, тенденція до стійкої рівноваги відсутня);
- 2) самоорганізацією (можуть створювати незаплановані складні структури);
- 3) наявністю інерції та хаосу (зміни можуть привести до трьох кінцевих результатів: порядку, при якому зміни настільки обмежені, що система буде страждати інерцією; безпорядку, коли зміни ведуть до хаосу; проміжний рівень, коли дрібні зміни породжують перевагу організації, яка розвивається на грані хаосу, і мають потенціальні можливості створювати скачки до більш високих піків відповідальності) [18, с. 504].

Таким чином, наведені зауваження звертають увагу на такі обставини, що розвиток підприємства або його діяльності може характеризуватися стійкістю, але наявність такої властивості має бути гарантована додатковими діями, які упереджують можливі нестійкі варіанти розвитку. Наприклад, графічну інтерпретацію цього процесу запропонував Масаакі Імаї (рис. 1, 2) [19]. Досліджуючи японські підходи (кайзен) у забезпеченні розвитку підприємства та західноєвропейські методи впровадження інновацій, він вказує, що після кожного етапу в процесі розвитку економічна організація, вірогідніше всього, буде втрачати потенціал як результат необхідності втрати зусиль на утримання нових позицій. Ідеальне уявлення про інноваційний розвиток підприємства представлено на рис. 1.

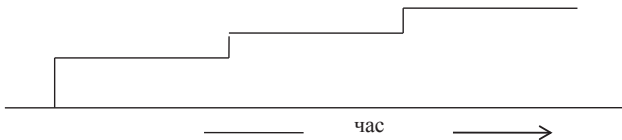

Рис. 1. Ідеальний процес інноваційного розвитку підприємства

Найбільш вірогідний сценарій розвитку підприємства представлений на рис. 2. Він указує, що якщо не підтримувати постійний розвиток нового етапу (стандарту), ефективність системи падає. Пунктиром на цьому рисунку зазначено бажаний стан, але фактично кожний стрибок «тягне» за собою і часткову втрату економічного потенціалу.

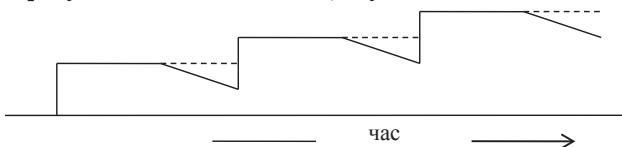

Рис. 2. Фактичний процес інноваційного розвитку підприємства

Також, досліджуючи закономірності сталого розвитку в інноваційній економіці, Ю.Н. Павловський указав на важливість завдання створення відповідного соціального середовища, яке повинно бути одним із стратегічних пріоритетів будь-якої «розвинутої» держави [20].

Уточнимо, що з інституційної точки зору середа – це сукупність політичних, соціальних (як економічних, так і морально-етичних) і юридичних правил, у межах яких протікають процеси виробництва та обміну. Особливе значення мають такі інститути, як традиції, звичаї, а не тільки власне правові норми. У комплексі організаційно-економічних проблем інноваційного розвитку економіки України В.І. Сидоров та Е.Д. Шедякова виділяють три основні групи: проблеми узгодження інтересів, технологічні проблеми, системні проблеми. Так, дослідження інноваційного процесу засвідчили, що не тільки в економіці, а й суспільстві в цілому інновація може зустріти на своєму шляху сили опору, які складуть основу проблем переходу на інноваційний шлях розвитку [21].

Тому, на нашу думку, планування та реалізація розвитку підприємства на засадах соціальної корпоративної відповідальності забезпечує саме сталість інноваційно-інвестиційного процесу, оскільки проактивно зменшує можливі прояви спротиву змінам як у внутрішньому, так і зовнішньому середовищі підприємства. Наприклад, успішне в інноваційному розвитку відоме німецьке підприємство Bosch в Україні здійснює свою інноваційну діяльність на засадах системи принципів, зміст яких наведено в табл. 1 [22].

Як інформує само підприємство, Bosch завжди приділяло особливу увагу прихильності цінностям в економічній діяльності. Вони закладені «коріннями» ще за часів життя засновника компанії Роберта Боша, але змінювались до сучасності. Дані цінності відбивають їх відповідальні методи ведення бізнесу, корелюють з вимогами КСВ і формують професійну етику в стосунках зі стейхолдерами (діловими партнерами, інвесторами, співробітниками і суспільством тощо).

На нашу думку, зазначене є підтвердженням доцільної ідеї Ю.Н. Гусева стосовно того, що корисний ефект практики КСВ і стійкого розвитку для суспільства та самого підприємства вимірюється мірою

відповідності такої практики очікуванням зацікавлених сторін [8].

Таблиця 1

Принципи КСВ підприємства Bosch

№	Принцип	Зміст принципу
1	Спрямованість у майбутнє і націльність на результат	Наші дії орієнтовані на результат, що гарантує процвітання компанії. Це також створює основу для соціальних ініціатив та роботи благодійного фонду
2	Відповідальність та сталий розвиток	Ми з відповідальністю ставимося до своєї діяльності, беручи до уваги інтереси суспільства і екологічну стійкість
3	Ініціативність і рішучість	Ми діємо за власною ініціативою, усвідомлюючи відповідальність за діяльність, і послідовні в досягненні цілей
4	Відкритість і довіра	Ми вчасно і відкрито інформуємо про важливі події в компанії. Це основа довірчого співробітництва
5	Чесність	Взаємна чесність – умова нашого корпоративного успіху у відносинах один з одним і з діловими партнерами
6	Надійність, довіра і законність	Ми обіцяємо тільки те, що можемо виконати, уважаємо обіцянки зобов'язаннями, поважаємо і дотримуємося права і закони у здійсненні всіх наших бізнес-операцій
7	Культурне різноманіття	Ми розглядаємо культурне різноманіття як нашу перевагу і передумову успіху

Досліджуючи саме таку характеристику розвитку підприємства, як його сталість, зазначимо, що досягнення системності при провадженні принципів КСВ в інноваційно-інвестиційну діяльність та упередження неефективних окремих соціальних проєктів з метою реалізації автономних PR завдань, запровадження цих принципів КСВ має відбуватись шляхом їх внутрішньої інституціоналізації до змісту діяльності підприємства, кожна господарська дія має бути предметом контролю щодо її відповідності до принципів КСВ та забезпечення розвитку підприємства, а не нецільового витрачання ресурсів. У такому випадку реалізація окремих соціальних стандартів гарантовано призведе до покращання показників комерційної діяльності підприємства. Постійний моніторинг таких ефектів, на нашу думку, доцільно проводити за методом бенчмаркінгу «радар конкурентоспроможності», тобто графічної схеми порівняльного зображення величин параметричних індексів, які відображають зміни визначених важливих параметрів у діяльності підприємства. Зразок радара конкурентоспроможності наведено на рис. 3 [23, с. 132].

Сутність такого методу бенчмаркінгу полягає, по-перше, у порівнянні своїх показників з показниками конкурентів і кращих організацій, по-друге, у вивченні і застосуванні чужого успішного досвіду у своїй організації.

Тому мета побудови такого радара – полегшити для стратега здійснення порівняльного аналізу значень параметричних індексів свого підприємства з іншими підприємствами («середнє» підприємство, «еталонне» підприємство). При цьому в поле зору стратега одночасно потрапляє інформація майже підсвідомо про вагомість параметра та наочно – про рівень «розриву» між параметрами його підприємства та об'єктів для порівняння.

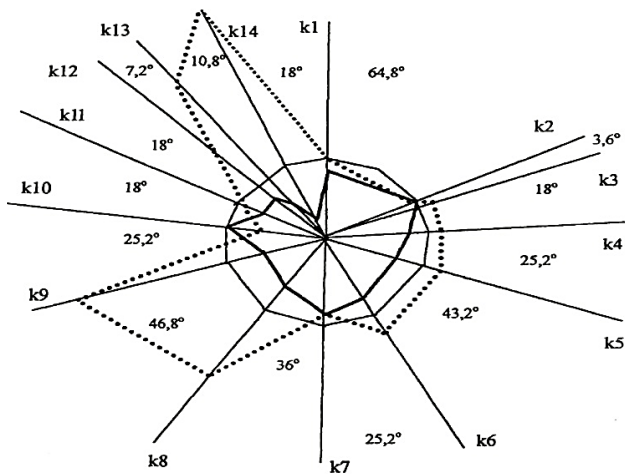

Рис. 3. Радар оцінки розвитку підприємства на засадах КСВ:

- показники заданої фірми;
- найкращий показник галузі;
- середній показник на ринку

Перш за все необхідно привести показники параметрів до стану, коли їх можна нанести на єдину шкалу. Це можна зробити тільки з «пропорціями», які не мають несумісної розмірності, як у разі з показниками. Ці «пропорції» називаються параметричними індексами і розраховуються за формулою (1):

$$k_j = \frac{Pf_j}{Pc_j}, \quad (1)$$

де k_j – параметричний індекс співвідношення показника заданого (фактичного) параметру Pf_j , порівняно з середнім показником у галузі Pc_j ;

j – порядковий номер параметра.

Графічне зображення радарів (багатокутників) здійснюється за такими правилами:

1. Визначається центр координат довільно, але, як правило, відлік починають з вертикального променя між I та IV квадрантами.

2. Вагомість кожного параметричного індексу на графіку зображується розміром кута за формулою (2):

$$\angle K_i = 360^\circ r_i \quad (2)$$

де r_i – вагомість параметра.

3. Відповідно до одержаного кута від точки відліку проводять промінь, на якому потім відкладають значення параметричних індексів «середнього», «еталонного» та «заданого» підприємств. При цьому показники «середнього» підприємства слугують шкалою виміру, яка допомагає нанести коректно показники на промінь. Така сама процедура відбувається з усіма параметричними індексами.

4. З'єднуючи лініями відповідні точки параметричних індексів, одержують три багатокутники.

Схожий підхід застосовувала Є.Г. Левицька, яка пропонує використовувати для розрахунку індексів такі параметри діяльності: 1) стан виконання податкових та інших обов'язкових зобов'язань підприємства; 2) відповідність заробітної плати працівників підприємства середньогалузевому рівню; 3) дотримання підприємством вимог щодо забезпечення відповідності заробітної плати працівників підприємства прожитковому мінімуму працездатного населення; 4) рівень диференціації або коефіцієнту нерівності заробітної плати працівників підприємства; 5) стан охорони праці на підприємстві; 6) вирішення соціальних питань працівників; 7) вирішення соціальних питань поза межею підприємства [9].

Проте суттєвим недоліком методики Є.Г. Левицької, на нашу думку, є сконцентрованість тільки на показниках КСВ, оскільки в стратегічному управлінні суттєвим є аналіз впливу зміни окремих показників на ключові системні показники розвитку підприємства, які системно характеризують успіх інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства або проекту. Тому запропонований метод радару передбачає формування системи показників, які б кількісно відображали окремі системні прояви якісних змін у діяльності підприємства. Предметом дослідження радару на рис. 3 має стати казуальний зв'язок між зростанням показників КСВ, як, наприклад, системність у зростанні показників k_8 (вміння будувати партнерство всередині підприємства), k_9 (вміння будувати партнерство з клієнтами підприємства), k_{13} (розуміння та поваги до різноманітних ситуацій клієнтів), k_{14} (правильне визначення та побудова стійких комунікацій із стейкхолдерами) та інших суто комерційних показників продажів продукції.

Висновки. Розвиток та впровадження принципів КСВ до управління підприємствами має відбуватись системно при науково обґрунтованому моніторингу їх позитивної дії на підвищення конкурентоспроможності цих підприємств. Запропонований у роботі метод бенчмаркінгу забезпечує підприємству організацію контролю результатів упровадження та подальшого впливу норм та правил (інституцій) КСВ на сталий розвиток його інноваційно-інвестиційної діяльності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Петрашко Л.П. Корпоративна відповідальність: крос-культурні моделі та бізнес-практики: [монографія] / Л.П. Петрашко. – К.: КНЕУ, 2013. – 342 с.
2. Мурашко М.І. Концептуальні основи соціальної відповідальності бізнесу в Україні / М.І. Мурашко // Демографія та соціальна економіка. – 2009. – № 2. – С. 114–122.
3. Беляева Л.А., Эскиндаров М.А. Корпоративная социальная ответственность: управленческий аспект: [монография] / Л.А. Беляева, М.А. Эскиндаров. – Москва: КноРус, 2008. – 470 с.
4. Смолій Л.В. Институціоналізація соціальної відповідальності в Україні / Л.В. Смолій // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 4. – С. 26–30.
5. Долгопятов А.В. Развитие корпоративной социальной ответственности, повышающей социокоммерческую ценность предпринимательских структур: автореф. дис. ... к. э. н.: спец. 08.00.05 / А.В. Долгопятов. – М., 2012. – 21 с.
6. Крикун В.А. Сутність та еволюція концепції соціальної відповідальності бізнесу / В.А. Крикун // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2014. – Вип. 6. – Ч. 1. – С. 91–94.
7. Євтушенко В.А. Оцінка корпоративної соціальної відповідальності: методи, об'єкти, показники / В.А. Євтушенко // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Технічний прогрес та ефективність виробництва. – 2013. – № 46. – С. 53–63.
8. Гусев Ю.Н. Устойчивое социальное развитие сквозь призму корпоративной социальной ответственности / Ю.Н. Гусев // Экономические системы. – 2013. – № 2. – С. 2–5.
9. Левицька Є.Г. Теоретико-методологічні засади розвитку соціальної відповідальності вітчизняних підприємств сфери послуг / Є.Г. Левицька // Ефективна економіка. – 2012. – № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/>.
10. Мацьків Р.Т. Нефінансова звітність – складова управління соціальною відповідальністю підприємств нафтогазового комплексу / Р.Т. Мацьків // Ефективна економіка. – 2015. – № 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua>.
11. Герасименко О. Соціальний облік та нефінансова звітність як інструменти реалізації соціальної відповідальності / О. Герасименко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Економіка». – 2012. – Вип. 137. – С. 39–42.

12. Герасименко Ю.В. Концептуальні засади становлення соціально-відповідального бізнесу в умовах глобалізації / Ю.В. Герасименко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – № 5. – С. 345–349.
13. Словник сучасної економіки Макміллана; пер з англ. – К.: АртЕк 2000. – 640 с.
14. Риски внедрения инновационных проектов / Н.П. Денисенко, А.П. Гречан, К.А. Чигирик [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://iee.org.ua/files/alushta/73-denisenko-riski_vnedr_inn.pdf.
15. Сковородко А.А. Инновационные стратегии как фактор стабильного развития промышленных предприятий: дис. ... к. э. н.: спец. 08.00.05 / А.А. Сковородко [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.disserscat.com/content/innovatsionnye-strategii-kak-faktor-stabilnogo-razvitiya-promyshlennykh-predpriyatii?_openstat=cmVmZXJ1bi5jb207bm9kZTthZDE7#ixzz3v6OSWnhH.
16. Косенко З.Г. Устойчивое инновационное развитие экономики: условия и проблема оценки / З.Г. Косенко // Социальные факторы устойчивого инновационного развития экономики: тез. докл. II Междунар. науч.-практ. конф. (Минск, 22–23 сентября 2010 г.). – Минск, 2010. – С. 101–102 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.bsu.by/Cache/pdf/476483.pdf>.
17. Ильиных С.А., Михайлова Е.В. Инновационная восприимчивость и сопротивление инновациям: социологический взгляд / С.А. Ильиных, Е.В. Михайлова; Новосибирский государственный университет экономики и управления [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://teoria-practica.ru/rus/files/arhiv_zhurnala/2015/14/sociology/ilyinykh-mikhailova.pdf.
18. Грант Р.М. Современный стратегический анализ / Р.М. Грант. – СПб.: Питер, 2008. – 560 с.
19. Масааки И. Кайдзен: Ключ к успеху японских компаний / И. Масааки. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – 276 с.
20. Павловский Ю.Н. Устойчивое развитие и инновационная экономика / Ю.Н. Павловский [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://spkurdyumov.ru/economy/ustojchivoe-razvitie-i-innovacionnaya-ekonomika/>.
21. Сидоров В.И., Шедякова Т.Е. Проблемы развития рынка инноваций в процессе институционализации украинской экономики / В.И. Сидоров, Т.Е. Шедякова // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. – 2014. – № 1144 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/13ca58fe6fa3d130f52c4dc07c99f813.pdf>.
22. Сайт «Bosch в Украине» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bosch.ua/ru/ua/sustainability_innovation_6/values_6/values-landingpage.html.
23. Стратегічне управління: [навч. посіб.] / В.І. Щелкунов, В.М. Загорулько, С.М. Подреза [та ін.]. – К.: НАУ – 352 с.

УДК 330.322.01

Норкіна О.М.

*кандидат технічних наук,
доцент кафедри економіки та морського права
Херсонської державної морської академії*

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СТАНУ ЕКОНОМІКИ

У статті розглянуто сучасний стан інвестиційної діяльності в Україні. Наведено теоретичні засади фінансового інвестування та обґрунтовано доцільність зміни напрямів інвестування з реального сектору економіки у фінансовий у кризові періоди. Виділено основні напрями фінансового інвестування та приділено увагу аналізу ризиків. Запропоновано заходи щодо покращання інвестиційного клімату в державі.

Ключові слова: інвестиційні ризики, дисконтування, ставка дисконтування, чиста приведена вартість проекту, капіталізація, інвестиційний портфель.

Норкіна О.Н. ПРОБЛЕМЫ ФИНАНСОВОГО ИНВЕСТИРОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ КРИЗИСНОГО СОСТОЯНИЯ ЭКОНОМИКИ ГОСУДАРСТВА

В статье рассмотрено современное состояние инвестиционной деятельности в Украине. Приведены теоретические основы финансового инвестирования и обоснована целесообразность изменения направлений инвестирования из реального сектора экономики в финансовый в кризисные периоды. Выделены основные направления финансового инвестирования и уделено внимание анализу рисков. Предложены меры по улучшению инвестиционного климата в стране.

Ключевые слова: инвестиционные риски, дисконтирование, ставка дисконтирования, чистая приведенная стоимость проекта, капитализация, инвестиционный портфель.

Norkina O.N. PROBLEMS OF FINANCIAL INVESTMENT IN THE CONDITIONS OF THE ECONOMIC CRISIS STATE

The article deals with the current state of investment activity in Ukraine. The theoretical foundations of the financial investment and the expediency of changing directions of investment from the real economy to the financial in the crisis period. The basic directions of financial investment and the attention given to risk analysis. Proposes measures to improve the investment climate in the country.

Keywords: investment risks, discounting, discount rate, Net Present Value of the project, capitalization, investment portfolio.

Постановка проблеми. Інвестиції є найважливішою складовою валового внутрішнього продукту держави. Вони вважаються основною передумовою економічного та соціального розвитку суспільства. Однак інвестування не може здійснюватися, якщо інвестори не вбачають прибутку від вкладення коштів у виробництво, фінансові інструменти, нерухомість, інтелектуальну власність або будь-які інші проекти. Проблема прибутковості інвестицій особливо гостро постає у періоди економічних, політичних та соціаль-

них криз у суспільстві, оскільки тут виникає дилема: скорочення обсягів інвестиційних програм, з одного боку, поглиблює кризу, а з іншого – вкладаючи кошти у нестабільній ситуації, інвестори ризикують отримати збитки. Вирішенню завдання оптимізації інвестиційного портфелю в умовах кризового стану економіки держави присвячена дана наукова стаття.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним основам та обґрунтуванню практичних рішень в інвестиційній діяльності присвячено багато